

ನೀರಗಂಟಿ ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಮೂಲತಃ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹನಸಿ ಗ್ರಾಮದವರು. ನೀರಗಂಟಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸುಮಾರು 45 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವವಿದೆ. ತೂಬು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ, ರಂಧ್ರ ಗುರುತಿಸಿ ಮುಚ್ಚುವಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು. ಹೀಗಾಗಿ ಹಾಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹಡಗಲಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು - ಹೀಗೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ತಲೆದೂರಿದರೆ ಮೊದಲು ನೆನಪಾಗುವುದೇ ಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಧಾರವಾಡದ ಆಚೆಗೂ ಹೋಗಿ ಕೆರೆ ನೀರು

‘ಕೆರೆಗಳ ಡಾಕ್ಟರ್’ ಚಂದ್ರಪ್ಪ

ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಹೆಮ್ಮೆ ಇವರದ್ದು. ‘ಕೆರೆಗಳು ತುಂಬಿದಾಗಷ್ಟೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೆನಪಾಗಿನಿ. ಜೀವ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ನನ್ನ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅದಷ್ಟೋ ಸಲ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಚಲೋರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ ಹಣ ನೋಡ್ತೀವಿ. ಇಲ್ಲ ಅಂದೆ ನಮ್ಮ ಕೆರೆ ಅಷ್ಟೆ’ ಎಂದು ನೋವಿನಿಂದ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಚಂದ್ರಪ್ಪ.

ಚಂದ್ರಪ್ಪನವರ ಸಂಪರ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆ 97406 01676.

ತೂಬೆಂಬ ಅಪಾಯದ ಬಾಯಿ

‘ಕೆರೆ ಬಳಕೆದಾರರ ಸಂಘ’ದ ಮನವಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೆರೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವ ಇಲಾಖೆ ತೂಬು ಎತ್ತಿ, ಕೆರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ರೈತರಿಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ತೂಬು, ಬಯಲು ತೂಬು ಮತ್ತು ಬಚ್ಚಲು ತೂಬು - ಹೀಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ತೂಬುಗಳಿವೆ. ಈ ತೂಬು ಎತ್ತಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀರು ಕಾಲುವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ತೂಬು ಎತ್ತುವ ಮುಂಚೆ ತೂಬನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಇದು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೆಲಸ. ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳು ತೂಬಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಗಾಜು, ಟಯರ್, ಮುಳ್ಳು, ಬಟ್ಟೆ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿಡ್ಡಲ್ಲ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಾವಿ ತೂಬು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವುದು ನೀರಗಂಟಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸ. ಹಗ್ಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ದಮ್ಮುಗಟ್ಟಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಳವನ್ನು ಸೋಸಿ, ಕಸಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಬಕೆಟ್‌ಗೆ ತುಂಬಿ ಮೇಲೆ ತರುತ್ತಾರೆ! ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನೀರಿನಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ! ತೂಬು ಸ್ವಚ್ಛ ಆಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಮಣ್ಣಿಗೆ ತರಬಿಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮೈಕ್ಕೆ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಆಗುವುದೂ ಇದೆ. ನೀರಿನ ಸೆಳವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಾವಿನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ - ಜಾಣ್ಮೆ ಅಗತ್ಯ

ನೀರು ಪೋಲಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ತೂಬನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಲು ಧೈರ್ಯ, ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲುಬುದಿಲ್ಲ. ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಜಾಣ್ಮೆಯೂ ಬೇಕು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಸಿಗುವಂತಹದ್ದನ್ನು ಇಂತಹದ್ದೇ ವಸ್ತು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ವಿಷಕಾರಿ ಹುಳು-ಕೀಟಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಬೇಕು. ಲಭ್ಯ ಗಿಡಗಂಟಿ, ಬಳ್ಳಿ, ಮರಳು ಚೀಲ ಬಳಸಿ ನೀರಿನ ಆಳಕ್ಕೆ ಹೊಯ್ದು ನೀರು ವೃಥಾ ಆಗುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ನೀರ ಹರಿವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬೇಕು. ಕೊರಡು, ಗೇಟ್ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ಯೋಚಿಸಿ, ಊಹಿಸಿ ತತ್‌ಕ್ಷಣ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಏರಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಇರಬೇಕು. ಇನ್ನು ನೀರು

ಕೆರೆ ಏರಿ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಹೋರುಗಳಿಗೆ ಉಸುಕಿನ ಚಿಕ್ಕ

ಹಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಜಗಳಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಜಾಣತನ ಇರಬೇಕು. ‘ಎಂಟುತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ ಗಂಡಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಯ ತೂಬಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊರಹೋಗಿ, ರೈತರಲ್ಲಿ ಆತಂಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಿತ್ತು. ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯರು ಸೇರಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ನೀರನ್ನು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಕೆರೆ ಬಂತು. ಅದು ಸುಮಾರು 20 ಅಡಿ ಆಳದ ತೂಬು. ಉಸುಕು ತುಂಬಿದ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಆಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಆಪ್ತ ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊರೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಆಪ್ತ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ತುಳಿದೊಯ್ದು ತೂಬಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಹರಿಯುವ ನೀರು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬಂತು’ ಎಂದು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಸವಾಲಿನ ಸಂದರ್ಭವೊಂದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಚಂದ್ರಪ್ಪ.

ನೀರ ಹಂಚಿಕೆದಾರರು

ನೀರಗಂಟಿಗಳು ಬೆಳಗಿನ ಆರಂಭದ ಸಂಜೆ ಆರವವರೆಗೆ ಕೆರೆ ತೂಬು ಎತ್ತಿ ಬೆಳೆಗೆ ನೀರು

ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತೂಬಿನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಕೊನೆಯ ರೈತನ ಹೊಲದವರೆಗೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಡುವೆ ಕೆರೆ ಮಾರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ ನೀರ ಹರಿವಿನ ಮೇಲೆ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣು ಇಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ವೃಥಾ ಆಗದಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಡಿ ಬಿದ್ದ ಕೆರೆ ನೋಡಲು ಜನಸಾಗರವೇ ಹರಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇವರು ಕೆರೆ ಕಾವಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ನೀರಿನ ಹತ್ತಿರ ಯಾರೂ ಸುಳಿಯದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆರೆಗೆ ಗಂಗಾಪೂಜೆ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ನೀರಗಂಟಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ತಳವಾರ ಸೇರಿ ಏರಿ ಮೇಲೆ ಹಗಲುರಾತ್ರಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆರೆಗೆ ಹಾರಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಮೃತ ದೇಹಗಳನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರ ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ

ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೆರೆ ಮತ್ತು ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನೀರಗಂಟಿಗಳನ್ನು ರೈತರು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಆಯುಗಾರರಿಗೆ ನೀಡುವ ಪಾಲಿನ ಎರಡರಷ್ಟು ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನೀರಗಂಟಿಗಳಿಗೆ ಭದ್ರತೆಯೇ ಇಲ್ಲ

ನಾಡಿನ ಜೀವನಾಡಿ ಆದಂತಹ ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವರಲ್ಲಿ ನೀರಗಂಟಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಆದರೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರಿಗೆ ಕಾಯಂ ವೇತನ ಇಲ್ಲ. ಕೆರೆ ತುಂಬಿದರಷ್ಟೆ ಇವರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಳೆ ಅಭಾವದಿಂದ ಕೆರೆಗಳು ತುಂಬುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನೀರಗಂಟಿಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಸಂಚಕಾರ ಬಂದಿದೆ. ಕೆರೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪಡೆದ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ನೀಡುವ ಅಲ್ಪ ಹಣಕ್ಕೆ ಇವರು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನೇಕರು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ನೀರಗಂಟಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ನೀರಗಂಟಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇರುವವರು ಕೂಡ ಬದುಕಿನ ಭದ್ರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in